

o o o o 2 2 2 2
P P P P D D D D
E E E E A A A A
R R R R Y Y Y Y
A A A A

NAAR EEN NIEUWE BELEVING VAN OPERA

Aanvraag OPERA2DAY Meerjarige Activiteitsubsidie 2017 - 2020

1. OPERA2DAY

De missie van OPERA2DAY is om de 400 jaar oude traditie van opera en muziektheater een plaats te geven in de eigen tijd en omgeving ('2day'). Hiermee wil het de harten van een nieuw en divers publiek winnen voor het genre en de ontwikkeling van het operaleven in Nederland bevorderen.

In de afgelopen jaren maakte OPERA2DAY een **onstuimige ontwikkeling** door. Door de opname in het kunstenplan van Den Haag kon het gezelschap zich artistiek ontwikkelen en projecten organiseren die toenamen in omvang en impact. Ook het Fonds Podiumkunsten steunde ons intensief door alle projectaanvragen die wij indienden te honoreren.

In onze zoektocht naar **artistieke innovatie** vonden we steeds meer een eigen 'stem'. We werkten toenemend multidisciplinair, met vernieuwende concepten rond bestaand repertoire, met nieuw gecomponeerde muziek en maakten vaak op verrassende wijze contact met het publiek. We combineerden **jong talent** met ervaren krachten en ontdekten een ideale mix van hoge kwaliteit en frisse dynamiek.

We werkten **'historisch geïnspireerd'**, waarbij juist het repertoire en de cultuurgeschiedenis leidden tot vernieuwende concepten. Zo verbonden we de klaagzang uit de barok aan het historisch fenomeen van de '*Dolhuys Kermis*', inspireerde de periode van rondreizende operatroupes tot '*La troupe d'Orphée*' en leidde de operatraditie van de *Koninklijke Schouwburg* tot de bewerking van Cherubini's *Médée*. **Muzikaal** speelden we **'historisch geïnformeerd'**, als leerlingen van de grote Nederlandse traditie.

Het verleiden van een **nieuw publiek en nieuwe generaties** werd steeds belangrijker. We deden dit via **educatie en participatie**. Aanvankelijk in 'randprogramma's', maar daarna als deel van het artistieke plan, waarbij leerlingen en amateurs in de voorstelling meededen. Dit leidde tot artistieke hoogtepunten, en nieuwe publieksgroepen, ook via de achterban van de deelnemers. Majeur succes waren *Médée*, waarin 2.508 leerlingen en amateurzangers vanuit de zaal in een scène meededen, en *Mariken in de tuin der lusten*, met in totaal 547 participanten op het podium en 1272 leerlingen in de zaal.

Als organisatie ontdekten we dat we sterker stonden met **sterke partners**. We konden *Mariken* groots neerzetten dankzij de samenwerking met ASKO | Schönberg, Cappella Amsterdam en het Nationale Toneel. Artistiek betekende de mogelijkheid om meer met bestaande ensembles met een ontwikkelde ensembleklank te werken ook een stap vooruit ten opzicht van zelf samengestelde orkesten.

De projecten groeiden in omvang en impact. Een steeds groter wordende **groep theaters** wilde onze voorstellingen programmeren. Daardoor konden we *Médée* 18 keer en *Mariken* 20 keer spelen. De **publieksaantallen** groeiden daarbij tot zo'n 9.281 bezoekers, met bij *Mariken* een gemiddelde zaalbezetting van bijna 70% in grote zalen. Op **locatie** konden we de kleinschalige productie *Dolhuys Kermis* 23 keer uitverkopen. Het opvolgende *La troupe d'Orphée* ontwikkelden we op veel **grotere schaal** met ook publiek succes.

De producties werden hoog gewaardeerd. Twee keer werden voorstellingen opgenomen in de **top vijf lijstjes van NRC**. Eén voorstelling werd landelijk verkozen tot '**Opera van het jaar**'. Het publiek gaf gemiddelde rapportcijfers tussen **7,8 en 8,9**. Omdat we met onze voorstellingen het publiek willen raken, zien we dit laatste als onze belangrijkste prestatie.

"In Den Haag voltrekt zich een waar mirakel. Het jonge operagezelschap OPERA2DAY strijkt [in *La troupe d'Orphée*] als een rondreizend gezelschap neer en verrast, amuseert en ontroert, brengt het publiek letterlijk in aanraking met la troupe en maakt optimaal gebruik van de ruimte." **Theaterkrant**

2. Artistiek plan 2017-2020

2.1. Inleiding

OPERA2DAY wil in de komende periode met een grote groep partners een vernieuwende bijdrage leveren aan de pluriformiteit van de Nederlandse podiumkunsten. We hebben de afgelopen jaren laten zien dat we op het gebied van opera een eigentijdse impuls kunnen bieden aan artistieke presentatie, publieksontwikkeling en participatie. We innoveren het genre en winnen daarmee nieuw publiek en nieuwe generaties voor de podiumkunsten.

In de vorige periode maakten we een grote ontwikkeling door, maar ontdekten ook dat het potentieel van de projecten groter was dan we met de beschikbare middelen konden waarmaken. Het aantal dat theaters dat onze voorstellingen wilde boeken groeide onverwacht snel, terwijl het animo locatievoorstellingen ook toenam. We liepen vast in ons eigen succes. Met onze beperkte middelen konden we niet de groei van beide lijnen financieren. Vanaf het derde jaar van de afgelopen planperiode kozen we er dan ook voor om het aantal projecten te beperken, om de impact ervan te maximaliseren.

In dit plan zetten we er op in om een veel groter deel van het ontdekte potentieel te verwezenlijken. We ervaren dat er zich nu een uniek moment voordoet om die stap te zetten. De organisatie heeft een stabiele productiekern, de artistieke innovatiekracht van het gezelschap is bewezen, er is een zeldzaam grote groep theaters dat vertrouwen in het gezelschap heeft en belangrijke muzikale en organisatorische partners willen met ons samenwerken. En *last but not least*, er is een nieuw publiek aangeboord voor opera. Maar we realiseren ons dat voor deze stap een nieuwe financieringsmix tot stand moet komen. Met het aantal voorstellingen nemen kosten toe, terwijl we maar beperkt en niet oneindig kunnen leunen op incidentele schenkingen van fondsen.

De structurele steun van Fonds Podiumkunsten en extra support van de Gemeente Den Haag zouden de basis voor deze nieuwe mix kunnen zijn, ook als hefboom voor een forse toename in eigen inkomsten. **Met die steun zouden we van grotere betekenis kunnen zijn voor de innovatie van het genre en het verbreden van het publiek. We zouden ons kunnen ontwikkelen van een 'belofte' tot een vaste waarde in het operalandschap.**

2.2. Artistieke signatuur OPERA2DAY

We presenteren opera...

- **...een genre met een tijdloze kracht...** Het reservoir van operamuziek die mensen direct weet te raken is groot. Als theatervorm heeft opera bovendien alles in huis voor een hedendaags publiek: het bedient alle zintuigen, vertelt grote verhalen en geeft emoties de ruimte.
- **... als een nieuwe ervaring...** We stellen nog meer de ervaring van het publiek centraal. We bewaren de kracht van de muziek, maar spelen meer met timing, de beleving van de bezoeker en de narratieve structuur. Dit doen we op twee manieren. Zo maken we bestaand repertoire onderdeel van een **nieuwe totaalbeleving**. Daarbij creëren we in het theater én op locatie multidisciplinaire voorstellingen met een compilatie van bestaande aria's die versmelten in een nieuwe verhaallijn of in een nieuw totaalconcept, daarbij vaak gecombineerd met andere genres. **Daarnaast enceneren we meesterwerken uit de operaliteratuur op locatie.** Dit maakt enceneringen en ervaringen mogelijk die in het theater niet bereikt kunnen worden.
- **... en putten daarbij nieuwe energie uit oude bronnen...** Onze innovatie blijft **historisch geïnspireerd**. Zo voeren we muziek historisch geïnformeerd uit, wat juist tot een verfrissend klankbeeld leidt. Waar we dit eerder deden met werk uit de barok en klassieke periode, breiden we deze aanpak uit naar latere stijlperiodes. Daarmee zijn we onderdeel van een internationale vernieuwende beweging, waarbij we ook samenwerken met de voorhoede van musicologen op dat gebied. Historische theatertradities en de cultuurgeschiedenis leveren bovendien sleutels tot theateraard vernieuwende concepten.
- **... voor het publiek van nu en straks...** Alle middelen worden ingezet om het publiek te raken. In het bijzonder willen we een nieuwe generatie de unieke ervaring geven die wij zelf ooit hebben gehad. Daarom maken educatie en participatie altijd deel uit van onze plannen.
- **... samen met partners...** De projecten ontwikkelen we inhoudelijk en organisatorisch met partners die ons versterken op muzikaal- of theateraard gebied, of in het bereiken van publiek.
- **... in en vanuit thuisbasis Den Haag...** De stad was **eeuwenlang dé operastad** van Nederland, met als hoofdpodium de Koninklijke Schouwburg, ook ons huis. Dit verleden inspireert tot concrete projecten, heeft een reusachtig muziekarchief, en geeft diepgang aan onze Haagse worteling.

Mariken in de tuin der lusten en La troupe d'Orphée

2.3. Programmeringsprofiel

In 2017-2020 willen we jaarlijks de volgende projecten realiseren. We produceren alle projecten met per project gekozen partners.

- **Eén tournerend operaproject voor het theater.** Bij deze theatervoorstellingen voor de grote zaal ontwikkelen we steeds een nieuw concept, kader of nieuwe verhaallijn waarin delen uit bestaande opera's opgaan. Een eerste voorbeeld hiervan is *Dr. Miracle's last illusion*, waarin diverse opera-aria's en -scènes samensmelten in een verhaallijn over een illusionist en seriemoordenaar. We spelen gemiddeld **26 voorstellingen**, waarvan 6 à 7 in de Koninklijke Schouwburg. De tourneeplanning wordt gedaan door Senf Theaterpartners. Het aantal theaters lijkt realistisch gezien de opbouw in de verkoop tot nu toe (*Médée* 18 keer, *Mariken in de tuin der lusten* 20 keer, en *Dr. Miracle* 30 keer). De theaters spreken ook hun positieve intenties uit. We ontvangen 90 leerlingen (3 klassen) per voorstelling, die we in workshops voorbereiden en bij de productie betrekken. Daarnaast laten we gemiddeld 15 participanten per avond meedoen op het podium of in randprogramma's rondom de voorstelling.
- **Eén operaproject op locatie in Den Haag.**
 - In het ene jaar spelen we een **grote locatievoorstelling** 8 tot 10 keer voor een groot publiek. Daarbij ensceneren we meesterwerken uit het repertoire op een wijze die onvergelijkbaar is met ensceneringen in het theater. We bouwen daarbij voort op de lijn waarin we *La troupe d'Orphée* maakten, een voorstelling die tot 'Opera van het jaar' werd verkozen. We ontvangen leerlingen bij de voorstellingen en er participeren per voorstelling 20 amateurspelers of -zangers. Voor de kaartverkoop werken we samen met de Koninklijke Schouwburg¹.
 - In het andere jaar spelen we een **kleine locatievoorstelling** 15 tot 18 keer voor een intiemer publiek. Dat zijn rondloopvoorstellingen waarin (delen uit)bestaande werken onderdeel worden van een nieuw scenisch totaal. Deze voorstellingen worden gemaakt in de lijn van onze eerdere voorstellingen *Dolhuys Kermis* en *Niemandland*, waarbij het publiek zich beweegt van de ene naar de andere locatie en zo diverse scènes meemaakt als onderdeel van een overkoepelend concept of een verhaallijn. We produceren de voorstelling met partners samen en doen de kaartverkoop via partners als Festival Classique of de Koninklijke Schouwburg.
- **OPERA2DAY als coproducent.** Bij de projecten in de voorgaande lijnen is OPERA2DAY initiatiefnemer, leidt ook de organisatie en productie en is financieel hoofdverantwoordelijk. In aanvulling daarop zijn er ook kansen om mooie productie te realiseren waarbij dat niet het geval is. Dat kent verschillende vormen, maar de verbindende factor is dat de initiatief nemende partij de hoofdverantwoordelijkheid draagt. Sommige van deze projecten zijn al bekend, maar het zijn juist ook vragen die vaak op relatief korte termijn gesteld worden. We gaan in dit plan uit van één zo'n project per jaar. Voorbeelden:

¹ In de komende periode zullen de *Koninklijke Schouwburg* en *het Nationale Toneel* fuseren tot *het Nationale Theater* (werknaam). In dit plan gebruiken we de huidige benamingen van de organisaties, ook om de producerende en programmerende afdelingen en de locatie van elkaar te kunnen onderscheiden.

- Steeds vaker wordt OPERA2DAY gevraagd voor het mede ontwikkelen van projecten. Zo werden we door een museum gevraagd om een locatieproductie in opdracht te ontwikkelen, vragen muzikale ensembles ons voor een scenische bijdrage aan projecten of vragen maatschappelijke partijen (zoals recentelijk een sponsor en een ambassade) om een muzikale of scenische bijdrage aan evenementen. Dit levert soms interessante inhoudelijke kansen op om mooi aanbod te creëren en nieuw publiek te bereiken.
- Er zijn kansen bij (inter)nationale partners om reprises of adaptaties te ontwikkelen van locatievoorstellingen als *Dolhuys Kermis* of *La troupe d'Orphée*. Een festival neemt daarbij de leiding van de productie, publiekswerving en fondsenwerving, wij verzorgen de inhoudelijke invulling.
- We zijn gevraagd als internationale coproducteur van een nieuwe opera. Internationale coproductie zien we als kansrijke methode voor de toekomst.

2.4. Ambities voor 2017-2018

Met onze producties willen we in de komende periode:

- Een **groter publiek** en **nieuwe generaties** verleiden voor opera- en muziektheater
 - Maximaliseren publieksbereik: van 9.462 in 2015 naar 15.492 in 2020.
 - Maximaliseren bereik educatie en participatie: van 1.272 in 2015 naar 2.245 in 2020.
- Een **structurele waarde worden in het nationale operalandschap**; Daarbij ambiëren we
 - Jaarlijkse tournee door de theaters met 26 voorstellingen
 - Landelijke zichtbaarheid van de locatievoorstellingen
 - Samenwerkingen met orkesten, ensembles, koren en andere instellingen nationaal
 - Duidelijke en afwijkende profilering ten opzichte van andere operaproducties
- **Samenwerken met de nationale muzikale top**; Topensembles als het Orkest van de 18e eeuw, de Nederlandse Bachvereniging, het Residentie Orkest, het Nederlands Kamerkoor en Cappella Amsterdam willen met ons samen projecten ontwikkelen. Dit geeft de kans op unieke artistieke resultaten. Ook organisatorisch en financieel maakt het de projecten krachtiger.
- Een **nationaal podium geven aan toptalent**; Door samenwerking met jonge talentvolle ensembles als Symphonie Atlantique en het New European Ensemble dragen we bij aan de ontwikkeling van de ensemblecultuur in Nederland. Ook geven we vocaal toptalent een nationaal podium en een kans om zich te ontwikkelen. Daarnaast investeren we in talent door per jaar circa vijf jonge zangers als understudy te begeleiden, waarbij ze de kans krijgen met orkest en in het theater te repeteren en in ieder geval één voorstelling te zingen.
- **Ons artistieke blikveld verwijderen**; Tot nog toe werden de projecten artistiek ontwikkeld door het kernteam van OPERA2DAY. Ook in de nieuwe periode blijft dit het uitgangspunt. Maar we zien het als verrijking en uitdaging om vaker andere makers te betrekken. Zo leidt Daniel Reuss in 2018 een project muzikaal en willen we een ander project met een vooraanstaand choreograaf uitwerken.
- **Internationale zichtbaarheid en samenwerking ontwikkelen**; we onderzoeken
 - Internationale speelmogelijkheden en tournees
 - Internationale samenwerking
 - De internationale verspreiding en uitzending van registraties van voorstellingen
 - Benadering van internationale pers voor onze voorstellingen

2.5. PRODUCTIES 2017-2018

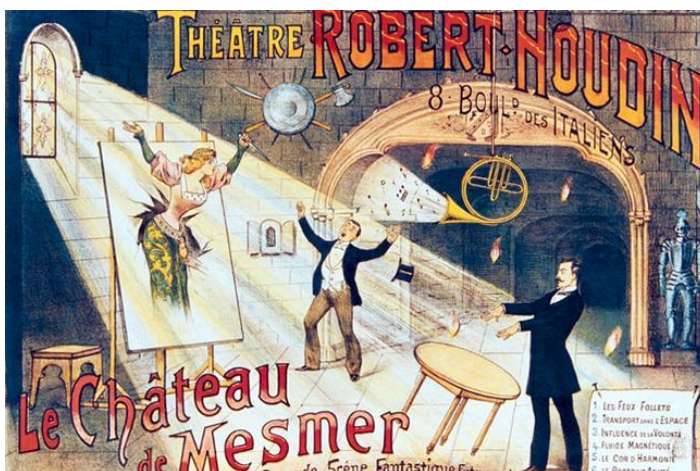
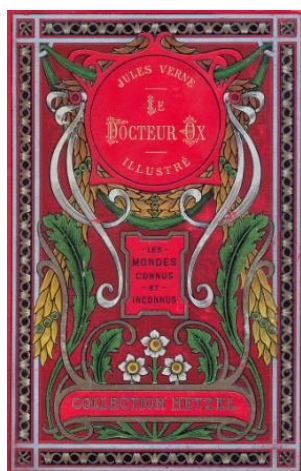
2.5.1. Opera in het theater

Dr. Miracle's last illusion (Première in Den Haag juni en september 2016, tournee februari - april 2017).
In deze voorstelling, die we ontwikkelden met het New European Ensemble en De Dutch Don't Dance Division, versmelten opera, illusionisme en horror tot een magisch muziektheater, dat humor niet schuwt. De voorstelling wordt gemaakt in 2016 (mede ondersteund door FPK) en gaat in 2017 op tournee.

We volgen de ongrijpbare illusionist Dr. Miracle in een verhaal dat zich afspeelt rond 1900. Als zijn assistente tijdens een show overlijdt, raakt hij bedwelmt door de schoonheid van haar overgang naar de dood en het eeuwige licht. Uit een verlangen om deze ervaring opnieuw en dieper te beleven raakt hij verzeild in een wereld vol slaapwandelaars, waanzinnigen en dolende zielen. Is het een illusievoorstelling? Of is het een gedetailleerd verslag van een reeks gruwelijke moorden? In ieder geval levert het betoverende opera- en dansscènes op met muziek van o.a. Bellini, Offenbach, Verdi, Wagner, Stravinsky en Menotti. Muzikaal brengen we ons streven om muziek historisch geïnformeerd uit te voeren naar nieuwe domeinen. We laten ons inspireren door de grammofoonplaten van rond 1900, die een heel andere, fascinerende uitvoeringspraktijk laten horen, soms gedirigeerd door de componist of met zangers die bij de componist favoriet waren.

Publiek, amateurzangers en jongeren betrekken we op verfrissende wijze, door met hen een 'klankveld' op te wekken op een dramatisch moment in de voorstelling. Daartoe worden voor elke uitvoering een amateurkoor en drie schoolklassen voorbereid in een educatief project. Daarnaast bieden we in de meeste theaters een randprogramma aan in de foyer.

Partners: OPERA2DAY, Koninklijke Schouwburg, New European Ensemble, Dutch Don't Dance Division
Uitvoeringen: 20 x nationale tournee (na 10 x Den Haag in 2016), diverse randprogramma's.
Verkoop/speelplan: Tourneepanning: Senf Theaterpartners. Deelnemende theaters: Schiedam, Arnhem, Enschede, Zwolle, Alkmaar, Eindhoven, Deventer, Den Bosch, Rijswijk, Gouda, Amersfoort, Amsterdam, Leiden, Emmen, Tilburg, Drachten, Assen, Groningen, Utrecht en Nijmegen.
Doelgroepen: Achterban partners, theaters en participanten
Liefhebbers opera, muziektheater en nieuwe muziek
Liefhebbers illusionisme, fin de siècle, variété, horror, gothic
Middelbare scholieren
Participanten: Jongeren, amateurzangers, amateurgoochelaars
Professionals: pers, programmeurs, potentiële financiers en partners.
Aantal bezoekers: 9.450, participanten: 420, leerlingen: 990 (dit is exclusief cijfers 2016)
Capaciteit/voorstelling 401 tot 1.200

Vivaldi - Carnevale (November 2017 première en enkele voorstellingen, tournee januari - maart 2018)

Nog nooit was er in Nederland een geënceneerde opera van Vivaldi in het theater te zien. Dit lijkt niet aan de vaak spectaculaire muziek te wijten, die de laatste jaren wel meer aandacht kreeg, maar vermoedelijk wel aan de zwakke libretti en lange recitatieven. In een zowel muzikale als dramaturgische samenwerking met de Nederlandse Bachvereniging zoeken we naar een nieuwe manier om Vivaldi in het theater te presenteren. Daarbij willen de beste aria's en scènes uit zijn opera's onderbrengen in een nieuw kader. We plaatsen de stukken tegen het decor van een rijk cultureel Italiaans leven: dat van het Venetiaanse carnaval, waarin ook bijna alle opera's van Vivaldi in première gingen. We doen dat vanuit het perspectief van onze eigen tijd, waarbij een decadente leegheid en zinloosheid samengaan met het genot van een - letterlijk - barokke overvloed. De beeldende aria's van Vivaldi smelten samen met een hedendaags liefdesdrama. Centraal staat een jongenssopraan, enerzijds als beeld de onschuld van het kind en de wereld, en anderzijds als verwijzing naar de castraat als meest decadent fenomeen uit Vivaldi's tijd. We laten nieuwe teksten en verbindende muziek in een hedendaags idioom schrijven. Films en boeken op het 'moodboard' voor onze aanpak: *La grande bellezza* van Sorrentino en *The Cook, The Thief, His Wife & Her Lover* van Peter Greenaway, de films van Fellini, *Der Tod in Venedig* van Thomas Mann, de brieven van Casanova en het beeld dat *La lugubre gondola* van Liszt schetst. We willen de levendigheid van het Venetiaanse carnaval vormgeven door de participatie van 15, per voorstelling wisselende, jonge amateurdansers.

<i>Partners:</i>	<i>OPERA2DAY, Nederlandse Bachvereniging</i>
<i>Uitvoeringen:</i>	<i>6 x Koninklijke Schouwburg, 20 uitvoeringen in een nationale tournee</i>
<i>Verkoop/speelplan:</i>	<i>Verkoop landelijke tournee via Senf Theaterpartners, in lijn met voorgaande.</i>
<i>Planning:</i>	<i>November 2017 première, tournee januari - maart 2018</i>
<i>Doelgroepen:</i>	<i>Achterban partners, deelnemende theaters en participanten Liefhebbers van opera, muziektheater en oude muziek Liefhebbers Italië, Italiaanse cultuur Middelbare scholieren Participanten: jonge amateurdansers Professionals</i>
<i>Aantal bezoekers:</i>	<i>11.546, waarvan 1.530 leerlingen, daarnaast 390 participanten op toneel</i>
<i>Capaciteit/voorstelling</i>	<i>401 tot 1200</i>

2.5.2. Opera op locatie

The enchanted garden (Juni 2017)

Samen met het Haagse Festival Classique en de musici van Symphonie Atlantique maken we in de lijn van onze eerdere *Dolhuys Kermis* een nieuwe intieme productie, dit keer in de open lucht. Een voorstelling over het schemergebied tussen leven en dood, die start in het Scheveningse Bos en eindigt op een nabijgelegen begraafplaats, beide als het ware 'betoverde tuinen'. In de voorstelling loopt het publiek van scène naar scène en komt terecht in een feeëriek wereld vol geestverschijningen en bovennatuurlijke waarnemingen. De muziek is afkomstig uit de Engelse renaissance en barok, met als hoofdleverancier Henry Purcell maar ook werk van Blow en Dowland. We zoeken contact met het publiek, geven ruimte aan hun verhalen en laten ze onderdeel worden van scènes, om zo het onderwerp heel dichtbij te laten komen.

<i>Partners:</i>	<i>OPERA2DAY, Festival Classique, Symphonie Atlantique</i>
<i>Verkoop/speelplan:</i>	<i>Voorstellingen binnen en kaartverkoop via Festival Classique</i>
<i>Doelgroepen:</i>	<i>Achterban partners en participanten Liefhebbers opera, locatietheater, muziektheater, oude muziek Liefhebbers van bijzondere culturele evenementen en festivalvoorstellingen Liefhebbers erfgoed Leerlingen middelbare school Professionals</i>
<i>Aantal bezoekers:</i>	<i>1.530 en 90 leerlingen</i>
<i>Capaciteit/voorstelling</i>	<i>120</i>

Dolhuys Kermis

***Der Freischütz* in de Fokker Terminal (September 2018)**

Een iconisch meesterwerk van de vroege romantiek is Webers *Der Freischütz*. Je mag zelfs stellen dat dit werk het tijdperk van de romantiek 'opende'. Hoewel een van de meest geliefde opera's van zijn tijd zijn uitvoeringen op dit moment zeldzaam. Dit ook omdat het werk veel uitdagingen oproept voor een encenering. Zowel scenisch als muzikaal denken we dit werk echter op een innovatieve wijze te kunnen presenteren, namelijk op locatie, in de Fokker Terminal in Den Haag. Deze toveren we volledig om, en verdelen de ruimte in twee speelplekken. Het publiek kan de voorstelling deels door de toppen van echte bomen aanschouwen. Muzikaal zoeken we ook naar een heel nieuwe aanpak. In de afgelopen jaren is uit baanbrekend onderzoek van musicologen als Claire Holden (die als adviseur voor dit project zal optreden) en Clive Brown gebleken dat het klankbeeld en uitvoeringspraktijk van de vroege romantiek behoorlijk afwijkt van hoe deze muziek tegenwoordig wordt uitgevoerd. Dat betreft niet alleen de uitvoeringen van moderne orkesten (met een 'post-romantische' speelstijl) maar óók die van oud muziekensembles (die uitvoeringsprincipes van de barok- en klassieke periode op de romantiek toepassen). Graag willen we de nieuwe kennis over het gebruik van de strijkstok en de articulatie van blazers en algemene uitvoeringsprincipes (flexibiliteit in tempi, gebruik van 'portamento', 'horizontale frasering' en 'niet-synchroon' spel) in de praktijk brengen. We kunnen dat op hoog niveau doen dankzij de medewerking van een van de beste ensembles ter wereld op dit gebied, het Orkest van de 18e eeuw. Daarnaast zijn toppartners Cappella Amsterdam en het Nationale Toneel betrokken. Wij denken dat dit een spraakmakend evenement kan worden met een landelijke uitstraling en een uitzonderlijk niveau.

Partners: OPERA2DAY, Orkest van de 18e eeuw, Cappella Amsterdam, het Nationale Toneel, Fokker Terminal

Uitvoeringen: 9 voorstellingen in de Fokker Terminal

Verkoop: In eigen beheer, kaartverkoop via de Koninklijke Schouwburg

Doelgroepen: Achterban partners en participanten

Operaliefhebbers nationaal

Liefhebbers locatietheater

Liefhebbers oude muziek

Participanten: Amateurspelers alle leeftijden

Professionals

Aantal bezoekers: 2.700 totaal, waarvan 270 leerlingen, daarnaast 180 participanten

Capaciteit/Voorstelling 450

2.5.3 OPERA2DAY als coproducent

Glass - Akhnaten (November 2018)

Het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden bestaat in 2018 200 jaar. In haar jubileumjaar wil het museum een grote overzichtstentoonstelling organiseren over Horemheb, de generaal en latere farao van wiens graf delen in bezit zijn van het museum. Parallel vroeg het museum aan OPERA2DAY om met hen voorstellingen te realiseren van Philip Glass' opera *Akhnaten*, waarin Horemheb een belangrijke rol speelt. *Akhnaten* is een meesterwerk van de minimal music, een idioom dat verrassend goed past bij het onderwerp. De begrafenis van Amenhotep III staat centraal en hoewel daar zeker andere muziek heeft geklonken, is het toch waarschijnlijk dat het repetitieve karakter van de muziek van Glass de essentie daarvan goed raakt. In de encenering leggen we een link naar de collectie van het museum door details van graven en kunstschaten in de vorm van grote projecties tot decor te maken, rond live uitgevoerde rituelen. De ambitie is om een live begrafenisstoet te realiseren van de Tempelzaal van het museum naar de Pieterskerk, waar de voorstelling zich verder afspeelt. Muzikale partners zijn het Residentie Orkest en Cappella Amsterdam, waarvan artistiek leider Daniel Reuss de muzikale leiding op zich neemt.

Partners: Rijksmuseum van Oudheden, OPERA2DAY, Residentie Orkest, Cappella A'dam, het Nationale Toneel

Uitvoeringen: 6 in het Rijksmuseum van Oudheden en de Pieterskerk (beoogd)

Verkoop/speelplan Rijksmuseum van Oudheden en Stadsgehoorzaal (beoogd)

Doelgroepen: Achterban partners en participanten

Liefhebbers van opera, muziektheater

Liefhebbers van nieuwe muziek

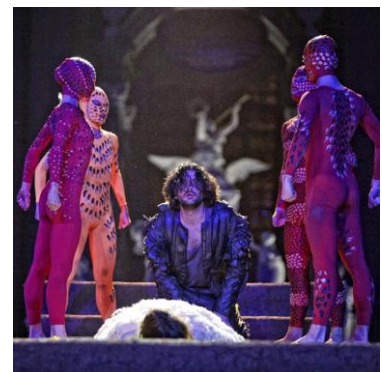
Liefhebbers musea, Egyptische oudheid en kunstgeschiedenis

Professionals

Aantal bezoekers: 1.350, waarvan 200 leerlingen

Overig 2017-2018

Het Haagse ensemble Symphonie Atlantique wil met ons in 2017 een semiscenisch concert ontwikkelen dat op verschillende podia in het land wordt uitgevoerd. Centraal staat de *Camera Obscura* van Hildebrand, waarin Beethoven een hoofdrol speelt. OPERA2DAY neemt muzikale leiding voor haar rekening en voegt een lichte scenische vormgeving toe.

2.6. DOORKIJK 2019-2020

2.6.1. Opera in het theater

2019 Opera uit een dansstad

In samenwerking met het Nederlands Kamerkoor maken we een voorstelling rond een werk uit de 17-eeuwse Engelse of Franse barok. Daarbij nodigen we een gerenommeerd choreograaf uit om de encenering met ons te ontwikkelen.

2020 Nieuwe opera

Als opvolger van *Mariken in de tuin der lusten* maken we een nader in te vullen nieuwe opera, waarvoor de waaier aan thematische en muzikale ideeën nog heel breed is.

2.6.2. Opera op locatie

2019 Hommage aan het Théâtre Français

In 2019 is het 100 jaar geleden dat het *Théâtre Français de la Haye*, tot dat moment hét belangrijkste operahuis van Nederland, gevestigd in de Koninklijke Schouwburg, ophield te bestaan. Als hommage maken we met *het Nationale Toneel* en *De Dutch Don't Dance Division* een locatievoorstelling waarbij we de volledige schouwburg gebruiken en het grote verleden tot leven brengen. We maken gebruik van het overgebleven archief met honderden partituren (vaak nog met partijen die betekend zijn). En we willen anderen stimuleren om iets met het **jubileum** te doen en zo tot een festival te komen.

2020 Titel van het Théâtre Français op locatie

Uit het archief van het Théâtre Français willen we een titel op locatie enceneren, als onderdeel van Festival Classique en samen met het Residentie Orkest. Te denken valt aan Verdi in het Frans, of werk van Meyerbeer, wiens *Les Huguenots* 359 keer (!) in Den Haag werd uitgevoerd.

2.6.3. OPERA2DAY als coproducent

2019 **Opening Rotterdamse Baan** - we ontwikkelen dit evenement in de Haagse Binckhorst mee

2019 **Dolhuys Kermis internationaal** - hiervoor zijn diverse kansen. We proberen er één te verzilveren.

2020 **Trotsky/Kahlo** - nieuwe opera, we zijn door Grange Festival Hampshire gevraagd als coproducent.

Beelden van (rij 1) *Dolhuys Kermis* en *Médée*, (Rij 2) *La troupe d'Orphée* en participerende scholieren bij *Médée*

3. Plaats in het veld

In de afgelopen jaren heeft OPERA2DAY steeds meer een heel eigen plaats ingenomen binnen het veld van opera en muziektheater. Haar eigenheid zit met name in een bijzondere mix van elementen.

3.1. Eigenheid

Heel 'eigen' aan OPERA2DAY is **de combinatie van het geloof in de kracht van het operarepertoire en een toch heel vernieuwende ('2day') aanpak** bij de uitvoering ervan. We maken voorstellingen die gebaseerd zijn op bestaand repertoire, maar die toch een heel nieuwe beleving opleveren. Dit doen wij met **vernieuwende concepten, door het samengaan met andere genres en door het spelen op locatie**. Daarmee onderscheidt het gezelschap zich zowel van de meeste operagezelschappen (die via nieuwe regie, decors en kostuums repertoire van een nieuwe encscenering in het theater voorzien), maar ook van modern muziektheater (dat het traditionele operarepertoire minder centraal stelt of ook muzikaal sterk bewerkt).

Bij haar producties richt OPERA2DAY zich bovendien op **minder gebruikelijk repertoire**. Binnen het operacircuit is een beweging zichtbaar naar een steeds kleiner wordende lijst van courante titels. Deze spiraal kan alleen doorbroken worden met lef enerzijds en een nieuwe presentatiewijze anderzijds. De conceptuele voorstellingen en de meer 'event-achtige' locatieprojecten, geven ons de mogelijkheid om onder een aansprekende noemer ook minder bekende werken toch naar het publiek te brengen.

De eigenheid van OPERA2DAY wordt muzikaal bepaald door een **'historisch geïnformeerde' uitvoeringspraktijk**. De meeste operagezelschappen besteden hier slechts incidenteel aandacht aan, ook door de structurele samenwerking met moderne orkesten. Hierin voegt OPERA2DAY dus iets toe, in het land dat lang een voorloper was op dit gebied. We brengen daarbij ook bijzondere orkesten en ensembles 'naar de opera'.

Ons **participatie- en educatieprogramma** is daarbij een belangrijke sleutel. De aanpak is onderscheidend, brengt een nieuwe generatie en nieuwe doelgroepen in contact met het genre.

Ook hebben we aandacht voor **jong talent**. Dit in de casting, maar ook via understudyprogramma's bij onze producties. We geven daarmee talent de kans zich verder te ontwikkelen. Zeker voor zangers binnen de oude muziek zijn de kansen daartoe minimaal in Nederland.

Cruciaal bij dit alles is dat OPERA2DAY een vernieuwingsdrang succesvol verbindt aan het bereik van een breed en nieuw publiek. Wij zijn het enige operagezelschap dat jaarlijks een grotzaalvoorstelling 20 of meer keer speelt naast locatieprojecten. We hebben een snaar geraakt bij de theaters, die een alternatieve weg voor opera en publieksbereik zien met onze aanpak. Hiermee brengen we ook opera naar theaters in steden waar nauwelijks opera werd geprogrammeerd.

3.2. Partnerships

Bij het ontwikkelen van onze plannen voor de komende vier jaar was **de samenwerking met sterke artistieke en organisatorische partners** een belangrijk uitgangspunt. We werken samen met veelal landelijk vooraanstaande orkesten, ensembles, koren, theater- en dansproducenten, deels ook uit de Basis Infrastructuur. Binnen onze thuishaven Den Haag werken we intensief samen met het toekomstige 'Nationale Theater' dat ons als huisgezelschap beschouwt, en voor locatievoorstellingen met Festival Classique en de Fokker Terminal. Landelijk werken we samen met een zeer brede groep theaters. We ontwikkelen relaties met musea, sponsors en maatschappelijke partijen, wat soms leidt tot unieke artistieke projecten.

4. a. Ondernemerschap

OPERA2DAY heeft in de afgelopen jaren bewezen dat het met relatief beperkte middelen complexe projecten tot een goed einde kan brengen. In de komende periode hopen we een stap te zetten naar meer output en bereik. Dat vraagt om een nieuwe mix van inkomsten, en aanpassingen in onze organisatie.

4.a.1. Organisatie

Met het voorliggend plan gaat OPERA2DAY meer voorstellingen en producties realiseren. Die projecten en de begrotingen ervan zijn in lijn met eerdere projecten en lijken dus 'an sich' realistisch:

- **Theatervoorstellingen** verkochten we al tot 30 keer (wordt 26).
- **Kleine locatievoorstellingen** speelden we tot 23 keer (wordt 15-18) en **grote locatievoorstellingen** 8 keer (wordt 9).
- We ontwikkelden naast vaste activiteiten al coproducties.

In 2014 hebben we de drie lijnen eenmalig binnen één jaar kunnen presenteren (met *La troupe d'Orphée*, *Niemandland* en reпрisetournee *Médée*). Dit bleek financieel niet structureel haalbaar. Zo moesten we ons budget van 2015 er zelfs voor belenen. In de komende periode willen we de drie lijnen jaarlijks realiseren. Daarmee bouwen we een structurele band met de theaters op, bouwen aan een traditie van locatievoorstellingen, versterken anderen en bereiken en binden een steeds groter publiek.

Tot dusverre werkten we met een klein kernteam naast wisselende projectteams. De schaalvergroting vraagt om een andere organisatie. Daarom:

- Versterken we het kernteam met medewerkers voor projectoverstijgende taken. De werklust wordt verdeeld, de knowhow gespreid.
- Laten we soms verschillende productieteams parallel werken.
- Investeren we in de digitale en analoge opslag van data en materialen om deze beter te borgen en kunnen te delen.
- Vaak werken we met dezelfde artistieke teams om onze handtekening te waarborgen. In de komende jaren willen we incidenteel ook externe makers betrekken, zowel in bijrollen als aanvulling op het team soms in een hoofdrol. Zo dirigeert Daniel Reuss een productie en willen we een choreograaf vragen met ons een theatervoorstelling voor 2019-2020 uit te werken.

De organisatie van de stichting speelt zich af op drie niveaus.

- **Bestuur** Onder leiding van Herman Tjeenk Willink evalueerden we recent onze organisatieopzet. Dit leidde tot een nieuw bestuur in het directie-bestuursmodel, met een mix aan soorten knowhow en netwerk. Het bestuur vergadert minimaal 4 keer per jaar. Verantwoording wordt afgelegd conform de **Cultural Governance Code**.
- **Kernteam** De projectoverschrijdende organisatie wordt ingevuld door:
 - Het **directieteam** dat het beleid bepaalt en medewerkers aanstuurt.
 - **Zakelijk leider** (Alice Gubler 0,6 FTE)
 - **Artistiek leider** (Serge van Veggel 0,4 FTE)
 - **Muzikaal leider** (Hernán Schvartzman 0,2 FTE)
 - **Projectoverschrijdende medewerkers**
 - **Hoofd productie** (Rodney Verhoeven 0,1 FTE) coördineert de samenwerking met andere productieleders, waarvan hij er zelf ook één is.
 - **Communicatiemedewerkers** (Mieke van der Ven en Redacteur n.t.b. 0,4 FTE) verzorgen algemene communicatiemiddelen
 - **Sponsor-, vrienden- en relatiemanager** (Carla Voorendonk 0,4 FTE)
 - **Boekhouder** (Frank Wesstein 0,2 FTE), naast externe accountant.
 - **Twee administratief medewerkers** (nader te bepalen 0,7 FTE)
 - **Vrijwilligers** voor algemene ondersteuning

- **Organisatie projecten**
 - **Productieel** is er per productie een team van
 - **Productieleider**
 - **Technisch producent**
 - **Marketeer**
 - **Educatie- en participatiemedewerker**
 Zij sturen uitvoerende medewerkers aan en beheren deelbudgetten.
 - **Artistiek** kiest het directieteam per productie partners, medewerkers en zangers.
 - We werken met **partners** samen aan de artistieke ontwikkeling, uitvoering en marketing.

OPERA2DAY werkt momenteel op alle niveaus met ZZP-ers. Dit past bij een projectmatige manier van werken, geeft flexibiliteit en verkleint risico's. De wetgeving op dit vlak verandert. Precieze consequenties kunnen we nog niet overzien maar we volgen de ontwikkelingen nauwgezet.

OPERA2DAY is zich bewust van de **Code Culturele Diversiteit**. We willen een nieuw publiek voor opera bereiken, maar richten ons bij de keuze van doelgroepen niet specifiek op culturele komaf. Voor marketing kijken we naar kansrijkheid. Via scholen en participatie bereiken we een brede groep, met achterban. Onze organisatie brengt veel nationaliteiten samen en is in geslacht gemêleerd samengesteld, bijvoorbeeld in de directie (2 man, 1 vrouw) en het bestuur (2 man, 3 vrouw).

4.a.2. Financiering

Bij de grote stappen die OPERA2DAY wil zetten hoort een nieuw financieel raamwerk. Hierna een overzicht van de financieringsmix en de ontwikkelingen per onderdeel.

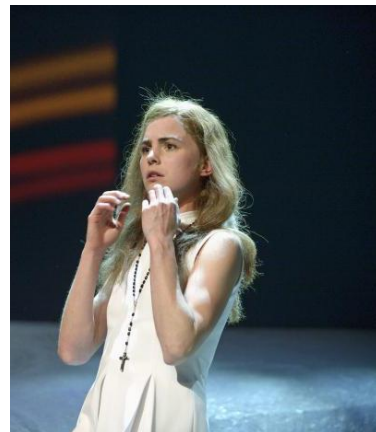
- **Subsidies (55%)** We kunnen onze ambities alleen realiseren met een structurele investering van het Fonds Podiumkunsten en een extra investering van de Gemeente Den Haag. In een tijd waarin de overheid streeft naar meer financiële onafhankelijkheid van culturele instellingen, voelt deze vraag om extra ondersteuning tegenstrijdig. Maar het is ook duidelijk dat de bijdrage van OPERA2DAY aan het landschap er significant groter mee wordt, dat er een hefboom voor andere inkomsten ontstaat en er een grote economische spin-off, omdat alle middelen direct weer in de economie geïnvesteerd worden.
- **Publieksinkomsten (21%)** De publieksinkomsten groeien (van gemiddeld € 144.000 in 2013-2015 naar € 325.000 in 2017-2020) door een toename van het aantal voorstellingen. Omdat theaters inkomstengaranties geven of uitkoopsommen betalen is deze groei realistisch.
- **Bijdrage partners (12%)** met **sterke partners** (waaronder BIS instellingen) zijn ook partnerbijdragen groot, oplopend tot zelfs € 260.000 in 2018.
- **Private fondsen (7%)** Verhoudingsgewijs kunnen wij in 2017-2020 een minder groot beroep op de fondsen doen. Deze wilden onze opbouw ondersteunen, maar willen niet structureel financieren. Ze steunen meestal ook niet meerdere projecten per jaar. Nog steeds doen we een beroep op de fondsen, maar focussen daarbij op één project per jaar. Wel onderzoeken we nieuwe bronnen, zoals loterijen en internationale fondsen. De terugval in fondseninkomsten wordt grotendeels opgevangen door in een groei in de:
- **Vrienden en sponsorinkomsten (4 %)** We professionaliseerden recent onze activiteiten op dit gebied. We namen deel aan het overheidsprogramma 'Wijzer Werven' en stelden een sponsor- en relatiemanager aan. We startten succesvol een vriendenvereniging en haalden via crowdfunding bijdragen op. In deze inkomsten verwachten we een groei van €12.900 in 2015 naar € 65.500 in 2020.
- **Inkomsten uit registraties (0,33 %)** Videoregistraties verkopen we aan particulieren en kanalen als BRAVA en we zijn in gesprek met een platenlabel.
- **Verhuur materiaal (0,16 %)** Met name technische materialen blijken in trek voor verhuur.
- **Commerciële activiteiten (niet in de begroting)** We krijgen opdrachten aangeboden uit het evenementcircuit, wat we in 2015 voor het eerst realiseerden. Een van onze freelancers wil dit met ons ontwikkelen en vermarkten.

Binnen onze begrotingen blijven we kostenbewust. We streven naar efficiënte **oplossingen** maar willen ook **realistisch zijn over kosten en benodigdheden**. Kostenefficiëntie tonen we bijvoorbeeld door bij tournees te werken met kleinere ensembles, en orkesten alleen in te zetten in de meer compacte grote locatieprojecten. Ook hebben we geen vaste repetitieruimte, maar huren deze alleen bij gebruik.

4.a.3. Risico's

Wij onderscheiden de volgende risico's en hanteren diverse strategieën om die te ondervangen:

- **Geen eigen vermogen** om tegenvallers op te vangen. Strategie: kleine projectoverschotten toevoegen aan het eigen vermogen.
- **Tegenvallende werving private fondsen.** Strategie: Fondsenwerving is gericht op specifieke projecten waardoor andere projecten zijn gevrijwaard van risico. Bij projecten die afhankelijk zijn van aanvullende fondsenwerving wordt de go/no go pas gegeven als de fondsenwerving rond is, of wordt het project aangepast aan de beschikbare middelen.
- **Tegenvallende inkomsten kaartverkoop.** Dit risico is klein bij de theatervoorstellingen, omdat we daar inkomstengarantie als voorwaarde stellen aan de theaters. Bij locatieprojecten verkleinen we het risico door de kaartverkoop te begrenzen op 60% (grote projecten) of 70% (kleine projecten) en door te kijken of we het risico met partners kunnen delen.
- **Tegenvallende bijdragen particulieren en sponsors.** Strategie: inkomsten wegen mee in de go/no go van de projecten. Tegenprestaties hoeven niet te worden geleverd als het resultaat tegenvalt.
- **Liquideitsproblemen vanwege voorfinanciering van projecten:** Strategie: afspraken maken met de gemeente en het FPK en eventueel kortlopende leningen.
- **Zelfstandigenwetgeving:** De consequenties van veranderingen rondom de wetgeving over ZZP zijn nog ongewis. We volgen de ontwikkelingen nauwgezet.
- Eén project speelt zich af in de **open lucht**. We bieden bezoekers alternatieve data aan bij slecht weer.

4.b. Publieksbenadering

Het is OPERA2DAY in de afgelopen jaren gelukt om een groeiende groep bezoekers voor naar haar voorstellingen te trekken. Voorlopig hoogtepunt is *Mariken in de tuin der lusten*, met ruim 9.281 bezoekers en een zaalbezetting in grote zalen van gemiddeld bijna 70%. De waardering was hoog met rapportcijfers tussen de 7,8 en 8,9 en we bereikten het publiek van de toekomst. In de komende jaren wil OPERA2DAY doorpakken in het verleiden van een omvangrijk en divers publiek.

4.b.1. Doelen publieksbenadering

Verwant aan onze missie streven we naar:

- Het **maximaliseren** van het aantal bezoekers voor onze activiteiten specifiek, en daarmee het vergroten van het publiek voor opera in het algemeen
- Versterking van de **binding** met en **betrokkenheid** van het publiek
- Het bereiken van **nieuw publiek** en het bouwen aan het **publiek van de toekomst**

4.b.2. Doelgroepen

Met onze projecten willen we de volgende doelgroepen bereiken.

- **Opera- en muziektheaterliefhebbers.** De basis voor de kaartverkoop. Betreft:
 - **Directe achterban;** Adresbeheer via Koninklijke Schouwburg en e-mail- en vriendendatabases.
 - **Achterban per speelstad;** werving via de theaters. We streven naar herhaalbezoek en de doorstroom naar bovenstaande groep. Voor locatievoorstellingen zijn deze landelijke bezoekers een belangrijke doelgroep.
 - **Liefhebbers van opera** die onze voorstellingen nog niet bezochten
- **Culturele beleveniszoekers.** Onze locatieprojecten en multidisciplinaire theatervoorstellingen zijn aantrekkelijk voor culturele alleseters die geïnteresseerd zijn in culturele 'gebeurtenissen'.
- **Productieafhankelijke specifieke doelgroepen.**
 - **Achterbannen partners;**
 - **Liefhebbers van genres** als dans, teksttheater of oude muziek in multidisciplinaire voorstellingen.
 - Thema's van voorstellingen leiden tot **thematische doelgroepen** en invalshoeken voor free publicity.
- **Nieuw publiek en publiek van de toekomst**
 - **Leerlingen van middelbare scholen.** Prioriteit heeft de bovenbouw. De leerlingen bezoeken vaak voor het eerst in hun leven het genre. We onderzoeken bovendien of we leerlingen van praktijkgerichte- en technische opleidingen kunnen laten participeren in de productie van decors en kostuums, iets wat meer een maatschappelijke doel heeft.
 - **Participanten.** Amateurzangers, -acteurs of -dansers, of leerlingen waarmee verdere verdieping wordt opgezocht.
 - De **achterban van participanten en leerlingen** komt graag kijken naar de bijdrage van hun verwante. Betreft vaak mensen die nooit naar theater of opera gaan.

4.b.3. Middelen

Voor het **maximaliseren van het publieksbereik** zetten we de volgende middelen in.

- **Algemene communicatiemiddelen**
 - Website
 - E-nieuwsbrief
 - Sociale media
- **Productiespecifieke communicatie**
 - **'Mond-tot-mond' reclame** stimuleren we door bij try-outs relaties, vrijwilligers en medewerkers te ontvangen. Zij worden ambassadeurs.
 - **Projecthuisstijl** en een **campagnebeeld**
 - **Trailer, beeld- en geluidsmateriaal**
 - **Aankleding en banieren in de buitenruimte** bij locatievoorstellingen
 - **Drukwerk en digitale communicatieuitingen:** flyer, affiche, e-flyer en banners
 - **Free publicity:** aandacht vooraf en recensies.
 - **Relevante websites en socialmediakanalen van partners**

- **Productiespecifieke campagnes** Voor elk project wordt een promotionele campagne opgezet met een gerichte benadering van publiekssegmenten via communicatie, promotionele evenementen, acties, inzet prijsinstrument, barthers, groepsverkoop en advertenties.
- **Verkoop door derden** Sommige theaters overwegen om onze locatievoorstellingen op te nemen in hun programmering.
- Bij het **prijsbeleid** van voorstellingen in eigen beheer zoeken we een balans tussen
 - Maximaliseren kaartverkoop
 - Maximaliseren opbrengst
 - Toegankelijkheid voor breed publiek
 - Verhouding tot prijzen vergelijkbaar aanbod
 Bij tournees zijn de theaters verantwoordelijk voor de prijsstelling. Kortingen worden ingezet naar gerichte en exclusieve groepen. Bij voorstellingen in eigen beheer hanteren wij een CJP-tarief. Scholen betalen zo'n 10 euro per leerling voor workshops en voorstellingsbezoek.
- We vergroten het bereik van voorstellingen door de verspreiding van **HD-videoregistraties**, op DVD, online en via kanalen als BRAVA en TOP.

De versterking van de **binding en betrokkenheid** realiseren we:

- via de '**Société des Claqueurs**', onze **vriendenvereniging**: leidt tot hechtere relaties, een meer betrokken gevoel, ambassadeurschap en financiële bijdragen.
- door de **achterban van de theaters in speelsteden** toe te voegen aan de 'eigen achterban' en vriendenvereniging;
- door incidentele **crowdfunding**;
- door **vrijwilligers** in te zetten.

De werving van **nieuw publiek en publiek van de toekomst**:

- **Middelbare scholen** benaderen we zelf of met de theaters.
- **Participanten** vinden we via amateurkoren, verenigingen, scholen, of directe werving van individuen. Landelijk werken we met de theaters samen.
- De **achterban van participanten** bereiken we via de deelnemers. We maken online en hardcopy materialen en zetten het prijsinstrument in.

Wij blijven gebruik maken van de publieksenquêtes die de Koninklijke Schouwburg afneemt.

4.b.4. Doelstellingen

Overzicht van het gerealiseerde publieksbereik en de doelstellingen voor de toekomst.

Gerealiseerd			
Jaartal	Aantal uitvoeringen	Publieksbereik	Scholieren/participanten
2007	3	1.025	0
2009	5	2.543	0
2010	5	4.400	0
2011	6	1.010	144
2012	19	8.482	390
2013	23	5.964	1.082
2014	24	7.081	1.173
2015	26	9.912	1.272
Prognose			
2016	10	3.650	700
2017	45*	12.659	1.881
2018	36**	16.262	2.417
2019	47*	14.386	1.920
2020	39**	16.672	2.245

* jaar met kleine locatievoorstelling, daardoor relatief meer voorstellingen, voor relatief minder bezoekers, met relatief minder leerlingen en participanten

** jaar met grote locatievoorstelling, daardoor relatief minder voorstellingen, voor relatief meer bezoekers, met meer leerlingen en participanten

5. Spreiding

Vanuit Den Haag ontwikkelt OPERA2DAY projecten voor het theater die landelijke op tournee gaan, en op locatie met een landelijke uitstraling.

Den Haag is onze logische en inspirerende vestigingsplaats. In de eerste plaats door de **humuslaag** van talent van het Koninklijk Conservatorium, met een zangklas, de Dutch National Opera Academy, de afdeling vocale oude muziek en muziektheatermaster T.I.M.E. Ook is de stad inspirerend vanwege haar **reusachtige operatraditie**. Die gaat terug tot de 17e eeuw, maar kreeg een kroon met de opening van de **Koninklijke Schouwburg**, waar van 1804 tot 1919 zo'n drie operatitels per week te zien waren. Dit inspireert ons tot meerdere projecten. Ook heeft Den Haag een reeks aan **historische én moderne inspirerende locaties**, een **publiekspotentieel dat omvangrijk genoeg** is voor onze ambities en een **culturele infrastructuur** die veel mogelijkheden tot samenwerking geeft.

Wat betreft spreiding:

- De jaarlijkse **theatervoorstelling** heeft een landelijk bereik. We bouwen een relatie op met theaters in Alkmaar, Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Assen, Den Bosch, Deventer, Drachten, Eindhoven, Emmen, Enschede, Gouda, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rijswijk, Schiedam, Tilburg, Utrecht en Zwolle. In **Den Haag** groeien we van ooit 3 naar 6 à 7 voorstellingen.
- **Locatievoorstellingen** ontwikkelen we in Den Haag. Met name de grootschalige voorstellingen hebben een **nationale uitstraling**. De publiekswerving is landelijk gericht en de landelijke pers weet de weg naar deze projecten te vinden.
- **Coproducties** ontwikkelen we zowel met Haagse partners, als ook in andere steden. Bijvoorbeeld *Akhnaten* in Leiden, en eerder *Niemandland* in Rotterdam.
- **Internationaal** willen we ons verder ontwikkelen. In het verleden waren er al coproducties met Argentinië en speelden we eenmalig in Italië. In België ontstaat nu enige belangstelling voor onze voorstellingen, er staat een internationale coproductie met een Engelse partner op het programma, en er zijn kansen om *Dolhuys Kermis* internationaal in reprise te nemen.

6. Bijdrage talentontwikkeling

In haar producties heeft OPERA2DAY altijd gestreefd naar ruimte voor jong talent, idealiter in combinatie met ervaren krachten. Naast de casting van toptalent geven we sinds onze vroegste producties ook jonge zangers de kans om als understudy in projecten mee te lopen. Dit versterkt enerzijds de producties en geeft onervaren zangers de kans om zich verder te ontwikkelen. In de komende periode wil OPERA2DAY dit programma een stap verder brengen.

6.1. Achtergrond en verleden

Al sinds de eerste producties streeft OPERA2DAY er naar om voor alle rollen understudies te casten en te begeleiden. Dit gebeurde bij *Agrippina*, *Don Giovanni*, *Médée*, *Mariken in de tuin der lusten* en *Dr. Miracle's last illusion*. Voorstellingen kunnen daardoor doorgaan bij ziekte van een zanger. Zeker bij de toename richting 26 voorstellingen, met soms meerdere avonden na elkaar, wordt het belang hiervan groter. Bovendien voeren wij vaak minder bekend repertoire, nieuwe compilaties of nieuw gecomponeerd werk uit, waarbij het niet zo gemakkelijk is om vervangers 'in te vliegen' of zieken 'uit de bak' te laten vervangen. Sowieso levert dat meestal een gemankeeerde voorstelling op. Om deze redenen werken we graag met understudies. Meermaals hebben we met succes een beroep op ze kunnen doen. Het leidde tot bijzondere debuten op het operapodium.

Los van een 'veiligheidsnet' voor de productie merkten we dat we met dit understudyprogramma waarlijk iets konden toevoegen:

- Er is behoefte bij jonge zangers om mee te lopen in het operaproductieproces. De kansen om opera te 'doen' en bijvoorbeeld scenisch aan rollen te werken zijn niet ruim voor handen.
- Voor zangers uit de oude muziek, waarmee wij vaak werken, is in hun opleiding nauwelijks aandacht voor scenische presentatie. We merkten dat voor hen ervaringsplekken welkom zijn.
- In de trajecten zagen we de zangers zich vaak ontwikkelen en nieuwe kanten tonen. Dat was voor hen interessant, en voor ons ook een mooie kennismaking, ook richting toekomstige producties.
- Het samen repeteren van ervaren zangers en understudies werkt voor beiden inspirerend. De jonge zangers krijgen een rolmodel. Maar vaak bood juist de understudy scenische oplossingen aan.
- Voor jonge zangers is het kennen van repertoire en het kunnen tonen van ervaring de sleutel tot een vervolg van hun carrière. Als understudy werken ze aan beide.
- De kans om in te vallen in een voorstelling is een mooie kans voor een jonge zangers. Zo kreeg de jonge bariton Jorne van Bergeijk mooie media-aandacht na zijn invalbeurt in *Médée*.

Het belang van understudies hebben we om voorgaande redenen altijd hoog geacht. Maar de manier van samenwerken was tot nu toe vaak minimaal. Door onze beperkte middelen konden we maar relatief kort met ze in de studio repeteren, ze konden nooit met het orkest repeteren, en we konden ze ook geen repetities in het theater aanbieden, hooguit namen ze korte momenten binnen de 'orkest-toneelrepetities' waar. Bij een vervanging in een voorstelling moesten ze dus nagenoeg 'koud' het toneel op. Ook was er geen ruimte om kostuums en aangepast grime-ontwerp voor de understudies te maken.

6.2. Het understudyprogramma wordt volwassen

In de periode 2017 -2020 wil OPERA2DAY **het understudyprogramma volwassen maken**. Daarbij willen we

- Per jaar **minimaal 5 zangers** meenemen in het gehele productieproces
- Serieuze **repetitietijd in de studio**, wat opgeteld voor alle zangers tot een week extra repetities leidt
- Ze kunnen tijdens de sitzprobe ook **repeteren met het orkest**
- Ze krijgen in het theater **één orkest-toneelrepetitie** en **één generale**
- Ze zingen allemaal **minimaal één echte voorstelling, vaak hun debuut**. Daarbij verspreiden we de understudies over de voorstellingen, zodat ze altijd tussen de reguliere en ervaren cast staan, wat de meest serieuze ervaring geeft en de gemiddelde kwaliteit het hoogste houdt.
- Ze krijgen een eigen **grime-ontwerp** en indien nodig een aangepast **kostuum**

Bij de **casting** willen we ons richten op net afgestudeerde jonge zangers, die in Nederland woonachtig zijn. Om die te vinden werken we samen met:

- Zangdocenten en coördinatoren van conservatoria en operaopleidingen voor hun alumni
- Agentschappen, die vaak jong talent al vroeg in de gaten hebben
- Concoursen en casting directors van collegainstellingen

6.3. Plaats in het veld

Wat betreft talentontwikkeling is het aantal plekken voor jonge operazangers niet heel uitgebreid. Na de zangopleidingen van de conservatoria en enkele vervolgoopleidingen zijn er beperkte mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. De BIS instellingen hebben de opdracht om aan talentontwikkeling te doen en maken gezamenlijk 1 à 2 speciale producties per jaar. Daarnaast zijn er diverse kleinschalige initiatieven zoals 'Nieuwe Stemmen' van Operadagen Rotterdam.

Met ons programma vullen we hier op aan en geven vijf zangers per jaar de kans om zich verder te ontwikkelen, serieus aan de slag te gaan in een operaproductie en veelal hun debuut te maken op het operatoneel.

Voor zangers die zijn geschoold in de oude muziek zijn we een zeer welkome aanvulling op het bestaande circuit. Zij kunnen vaak niet terecht in de operastudio's die zich meer op klassieke en romantische stemmen richten, of plekken waar op modern muziektheater wordt gericht.

6.4. Onverwacht bijeffect

Het investeren in understudies is ook voor de productie als geheel een verrijking. We werken met minimale aantallen repetities in het theater en met het orkest. De toevoeging van de sessies met understudies geeft ook de mogelijkheid om theatraal en muzikaal langer te werken en meer kwaliteit te realiseren.

6.5. Onderbouwing begroting

Om de understudies serieus te kunnen laten meelopen, moeten we ze in de eerste plaats een vergoeding geven. Het hele productieproces beslaat circa drie maanden. Tot dusverre konden we hen € 1.000 per persoon bieden, en dat is nu al opgenomen in de projectbudgetten. Om ze de mogelijkheid te geven om hun agenda zo'n lange periode vrij houden willen wij deze vergoeding verdubbelen. Die aanvulling is een deel van deze extra aanvraag. Daarnaast maken we extra kosten. Dit betreft concreet:

- Langere huur repetitiestudio en langere aanwezigheid van begeleidend team
- Extra repetities met orkest, twee extra repetities in het theater, inclusief ondersteunend personeel, reiskosten en catering
- Aanpassing kostuums en make-up
- Extra productionele inspanningen

6. Toelichting op begroting, dekkingsplan en kengetallen

In onze plannen groeit het aantal voorstellingen van 24 in 2013-2015 naar 43 in 2017-2020. De voorstellingsgerelateerde opbrengsten en kosten groeien daarbij evenredig. Dit veroorzaakt de belangrijkste afwijkingen tussen verleden en toekomst. Andere afwijkingen weerspiegelen zaken die eerder beleidsmatig zijn omschreven.

Baten

1.a. Recettes zijn de inkomsten uit locatievoorstellingen, educatie en programmaboekverkoop. Uitkoopsommen omvat ook garanties van theaters. Zie over risico's hoofdstuk 4. Het verloop van grotere en kleinere omvang recettes 13-15 weerspiegelt de afwisseling van grote en kleine locatieprojecten. Voor 17-20 betreft het een gemiddelde.

3.a. De producties worden financieel mede gedragen door coproducten. Zij ontvangen vaak bijdragen vanuit de Basis Infrastructuur, het Fonds Podiumkunsten of gemeenten. In de loop van 2016 wordt duidelijk of zij die ook ontvangen.

3.b. In 2015 waren er extra inkomsten die niet herhaalbaar zijn bij andere producties.

6. De te verwachte bijdragen van private fondsen nemen af (post 6.c.). Dit is toegelicht in hoofdstuk 4. De terugval wordt opgevangen door een groei in publieksinkomsten, bijdragen van particulieren en sponsors (posten 1, 2 en 6.a.), waardoor het totaal van eigen inkomsten stijgt (post 7).

8 en 12. De meerjarige bijdrage van het Fonds Podiumkunsten (post 8) vervangt eerdere incidentele bijdragen (post 12). Ook omvat post 12 incidentele bijdragen van de gemeente Den Haag die niet meer beschikbaar zijn.

8. De voorstelling *Dr. Miracle* speelt in 2016 en 2017. Het FPK heeft een productiesubsidie toegekend voor dit project van € 70.000. Indien OPERA2DAY meerjarige ondersteuning ontvangt, dubbelt dit met de productiesubsidie. We treden in overleg met het Fonds om stapeling van subsidies te voorkomen.

10. Van de Gemeente Den Haag ontvingen wij jaarlijks € 200.000 (met een wisselende verdeling over de jaren, vanwege een uitgebreider programma in 2014). Voor de komende periode hebben we een uitgebreidere aanvraag bij de Gemeente gedaan. In juni wordt duidelijk of de Gemeente dit honoreert. De realisatie van ons plan is sterk afhankelijk van die beslissing.

Lasten

1. De beheerslasten materieel stijgen als gevolg van het in hoofdstuk 4 toegelichte stabielere maken van de organisatie. Daar horen bij de huur van meer (zeer eenvoudige) kantoorruimte, opslagruimte, digitale systemen en reiskosten. De kosten van verzekeringen nemen toe, we investeren in lidmaatschappen van brancheverenigingen en belangenbehartigers.

2. De groei in 'beheerslasten personeel' is toegelicht in hoofdstuk 4. In FTE's uitgedrukt groeit de 'overhead' van 1,7 naar 3. Daarnaast groeien we in de vergoeding van onze freelancers toe naar de betalingsniveaus uit de CAO Theater en Dans van FNV KIEM en NAPK. Daarbij blijven we aan de onderkant van schalen en betalen geen vakantie- en andere toeslagen. Ook is er wat ruimte begroot voor de inhuur van advies.

3. De beheerslasten zijn 12% van de totale bedrijfsvoering. Dit weerspiegelt dat de organisatie projectgericht werkt met een kleine overhead. Van de activiteitenlasten komt 60% ten laste van personeel, niet ongebruikelijk bij een arbeidsintensieve kunstvorm als opera. Van deze personeelslasten is 74% voor artistiek personeel.

4.d. Bij educatie is ook opgenomen de bijdrage voor talentontwikkeling (zie hoofdstuk 6) van € 21.780.

Bijlagen

BEGROTING TALENTONTWIKKELING

Kosten:		
Vergoeding understudies	5 understudies	€ 10.000
Reiskosten en catering understudies heel proces		€ 1.500
<u>Repetities:</u>		
Extra ondesteunend personeel:	Pianist, assistant regie, voorstellingsleider	€ 2.000
Huur repetitieruimte		€ 500
<u>Montage</u>		
Orkest	1 TO, 1 Generale	€ 7.200
Theater	2 dagen extra	€ 2.700
Personeel ondersteuning	voorstellingsleider(s), ass. regie	€ 300
Personeel techniek	6 technici	€ 3.000
Make up en kleding		€ 400
Reiskosten/ catering	ondersteunend personeel	€ 1.680
<u>Algemeen</u>		
Productie		€ 800
Kostuums aanpassen/ maken		€ 3.000
Totaal		€ 33.080
Reeds opgenomen in projectbudget:		
Basisvergoeding understudies	5 understudies	€ 5.000
Reiskosten en catering understudies heel proces		€ 1.500
<u>Repetities:</u>		
Extra ondesteunend personeel:	Pianist, assistant regie, voorstellingsleider	€ 2.000
Huur repetitieruimte		€ 500
<u>Algemeen</u>		
Productie	casting, extra planning en ondersteuning	€ 800
Kostuums aanpassen		€ 1.500
Totaal		€ 11.300
Aan te vragen voor talentontwikkeling		€ 21.780